

1. AUTENTYCZNOŚĆ W RELACJACH MIĘDZYLUDZKICH

I. PROSPEKT WARTOŚCI

Autentyczność ma szczególne znaczenie w budowaniu relacji z innymi. Pokazując siebie w prawdzie, druga osoba obdarza nas zaufaniem, szacunkiem oraz lojalnością. Postawa autentyczna to dochowanie wierności samemu sobie, wierności w przyjaźni, budowanie relacji i okazywanie miłości innym oraz Panu Bogu. Zadaniem wszystkich podmiotów wychowujących powinna być nauka wyrażania w życiu tego, co naprawdę człowiek myśli i czuje.

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Autentyczność człowieka

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wykształcenie postawy autentycznej wobec drugiego człowieka

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Bycie autentycznym człowiekiem buduje szacunek do siebie, wzmacnia poczucie własnej wartości.
- Człowiek o postawie autentycznej tworzy trwałe relacje i mocne więzi z innymi.
- W jaki sposób unikamy prawdy o naszym życiu?
- Czy osobę z postawą autentyczną cechuje większa odpowiedzialność za swoje życie i działania?

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

→ NORMY

- Dobra rozmowa z drugim człowiekiem wymaga autentyczności.
- Należy zawsze mówić prawdę.
- Dopuszczenie się kłamstwa niszczy autentyczny kontakt z drugim człowiekiem.

→ ZASADY

- Jestem wobec siebie szczery, słucham siebie, swojego wewnętrznego głosu i swoich pragnień.
- Nie naśląduję kolegów i nie porównuję się z nimi.
- Umiem dokonać realnej oceny siebie i swoich możliwości.
- Doceniam swoje talenty i odważnie z nich korzystam.
- Odkrywam, co jest dla mnie ważne w życiu.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

→ NORMY

- Nauka mówienia prawdy oraz racjonalnego postrzegania rzeczywistości.
- Wypowiadamy się dobrze o swoich bliskich.
- Autentyczność i szczerość wzmacnia więzi rodzinne, przyjacielskie.

→ ZASADY

- Staram się pomóc dziecku w tym, aby jego relacje z innymi ludźmi były szczere.
- Uczę dziecko pozytywnej postawy wobec siebie.
- Uczę dziecko szacunku do siebie i innych.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

→ NORMY

- Wszyscy uczniowie mają swoją godność i niepowtarzalność.
- Szkoła powinna czuwać nad uczniem i służyć mu pomocą zarówno w szkolnych, jak i w codziennych sytuacjach życiowych.
- Należy ukazywać uczniom wartości związane z dobrem i z prawdą.

→ ZASADY

- Wymagam od uczniów tego, żeby panowały wśród nich wartościowe relacje oparte na okazywaniu szacunku, zaufaniu i współdziałaniu względem siebie oraz innych.
- Uświadamiam wychowankom, jak ważne powinno być dla ucznia poczucie własnej wartości, nie tylko szacunek względem innych, a również względem samego siebie.
- Organizuję spotkania wychowawcze mające na celu wydobycie i wzmocnienie pozytywnych cech charakteru uczniów, takich jak naturalność, spontaniczność czy wrażliwość.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Zadanie dla uczniów: Zainicjujcie dyskusję dotyczącą prawdziwego i fałszywego obrazu siebie w mediach społecznościowych.

Pytania pomocnicze:

- Co potwierdza tezę, że człowiek jest jedyny, wyjątkowy i niepowtarzalny? Dlaczego każdy z nas jest inny?
- Jak uważacie, w jaki sposób można poszukiwać własnej autentyczności?

Swoje wypowiedzi zaprezentujcie na forum klasowym. Celem dyskusji jest refleksja nad swoją niepowtarzalnością, nad samym sobą, nad swoimi czynami i postępowaniem.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młodzi ludzie posiadają poczucie celu i sensu w swoim życiu. Starają się rozwinąć w sobie współdziałanie wobec siebie i swoich kolegów oraz postaw takich jak wiarygodność, wyrozumiałość, życzliwość i bycie dla siebie dobrym, dzięki temu ich relacje stają się bardziej wartościowe dla nich.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzi ludzie często udają kogoś innego, przez co nie są odbierani przez rówieśników jako autentyczni. W takim przypadku zdarza się, że nie wzbudzają zaufania oraz tracą relacje przyjacielskie. Mają ogromną trudność w ukazaniu wrażliwego i prawdziwego obrazu siebie. Nie są szczerzy, brakuje im naturalności i spontaniczności. Nie potrafią dostosować się do oczekiwań względem swoich bliskich w rodzinie oraz w szkole. Dają odczuć swojemu otoczeniu pewną sztuczność lub nietakt. Zdarzają się pewne sytuacje, które mogą sprowokować człowieka do maskowania się oraz zachowania nienaturalnego, nieprawdziwego.

II. WYBRANA LITERATURA Z KOMENTARZEM

ŻYCIE TO NIE TEATR

*Życie to jest teatr, mówisz ciągle, opowiadasz;
Maski coraz inne, coraz mylne się nakłada;
Wszystko to zabawa, wszystko to jest jedna gra
Przy otwartych i zamkniętych drzwiach.
To jest gra!*

*Życie to nie teatr, ja ci na to odpowiadam;
Życie to nie tylko kolorowa maskarada;
Życie jest straszniejsze i piękniejsze jeszcze jest;*

Wszystko przy nim błędnie, błędnie nawet sama śmierć!
Ty i ja – teatry to są dwa!

Ty i ja!

Ty – ty prawdziwej nie uronisz łzy.
Ty najwyżej w górę wznosisz brwi.
Nawet kiedy źle ci jest, to nie jest źle.

Bo ty grasz!

Ja – duszę na ramieniu wiecznie mam.
Cały jestem zbudowany z ran.
Lecz kaleką nie ja jestem, tylko ty!

Dzisiaj bankiet u artystów, ty się tam wybierasz;
Gości będzie dużo, nieodstępna tyraliera;
Flirt i alkohole, może tańce będą też,
Drzwi otwarte zamkną potem się.

No i cześć!

Wpadnę tam na chwilę, zanim spuchnie atmosfera;
Wódki dwie wypiję, potem cicho się pozbieram;
Wydę na ulicę, przy fontannie zmoczę łeb;
Wydę na przestworza, przecudowny stworzę wiersz.
Ty i ja – teatry to są dwa.

Ty i ja!

Ty – ty prawdziwej nie uronisz łzy.
Ty najwyżej w górę wznosisz brwi.
I niezaraźliwy wcale jest twój śmiech.
Bo ty grasz!

Ja – duszę na ramieniu wiecznie mam.
Cały jestem zbudowany z ran.
Lecz gdy śmieje się, to w krąg się śmieje świat!

↑ E. Stachura, *Życie to nie teatr*, w: M. Chmiel, R. Pruszczyński, A. Równy, *Ponad słowami. Podręcznik do języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony, klasa 3*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2020, s. 97-98.

KOMENTARZ

Utwór pt. *Życie to nie teatr* przedstawia dialog dwóch osób o odmiennym poglądzie na życie. Jedną z nich jest kobieta, która głosi, że życie to teatr i wszystkie ludzkie czyny są grą. Drugą postacią jest sam poeta, dla którego największą wartością stanowi autentyczność. Twierdzi, że życie poprzez odgrywanie ról jest czymś wręcz odpychającym, a rzekomo spontaniczne zachowania tak naprawdę są sztuczne. Poeta opisuje uczucia wrażliwego człowieka, poszukującego spokoju i sprawiedliwości. On sam kieruje swoim życiem i za nie odpowiada. Postępuje w sposób szczerzy, nie ukrywa się za żadnymi maskami. Chwali życie pozbawione sztuczności i schematyzmu.

Utwór niesie wartościowe dla młodego człowieka przesłanie o tym, że istnieją na świecie ludzie prawdziwi, autentyczni. Korzystają z życia i cieszą się codziennością. Każdy człowiek powinien żyć w zgodzie ze swoimi wartościami i przekonaniami. Bycie autentycznym znaczy wytrwać i pozostać przy tym, co dla człowieka jest ważne. Bycie sobą i akceptowanie własnej tożsamości ułatwia nawiązywanie prawdziwych relacji z drugim człowiekiem.

III. NAUCZANIE

3.1. NAUCZANIE FILOZOFICZNE

Każda osoba powinna kształtować swoje życie wedle własnych wartości, doświadczeń, planów. Powinna szukać prawdziwego sensu i celu życiowego jako osobistego dążenia.

Charles Taylor pisał, iż „istnieje pewien sposób bycia człowiekiem, który jest moim sposobem. Jestem powołany, by przeżyć moje życie w taki właśnie sposób, a nie naśladować życia kogokolwiek innego. To jednak nadaje nowy sens wierności samemu sobie, jeśli nie będę sobie wierny, przegapię sens mojego życia, przegapię to, czym człowieczeństwo jest dla mnie”¹. Jego myśl sprowadza się do wyjaśnienia takich pojęć jak: bycie sobą i wolność wyboru. Taylor podejmuje próby zrozumienia problemów, jakie niesie współczesna kultura. Autor wskazuje, że człowiek musi być wierny swojej oryginalności. Powinien w swoim postępowaniu dążyć do samospełnienia i samorealizacji, kierując się własną drogą życiową. Dzięki temu siła autentyczności wzrasta².

Zdaniem współczesnego myśliciela wymiar autentycznej postawy narodził się w XVIII wieku. Opierał się on na teorii zakładającej, że każda osoba ludzka jest wyposażona w swój wewnętrzny głos. Wskazuje, że człowiekowi jest potrzebny pewien obszar, w którym znajdzie swoją prawdziwość i niepowtarzalność.

3.2. NAUCZANIE DYDAKTYCZNE I PEDAGOGICZNE

Wychowawca powinien zwrócić uwagę na indywidualne predyspozycje poszczególnych uczniów, jednocześnie starając się zachęcić ich do rozwijania różnych zdolności, organizując np. wyjazdy edukacyjne, akcje społeczne, koła zainteresowań. Rolą nauczyciela jest wspieranie młodzieży w edukacji oraz współpracy z innymi uczniami.

Najbardziej trwałe i owocne relacje z drugim człowiekiem wynikają z autentycznej, prawdziwej postawy człowieka wobec drugiego. Takie relacje mogą utrzymywać się długo. Młody człowiek powinien kierować swoim życiem tak, jak tego zapragnie, nie dając narzucić sobie ustalonych przez inne osoby schematów. Powinien kierować się własnymi wartościami i marzeniami, a nie narzuconymi. Ważna jest możliwość autentycznego wyrażania siebie, swoich uczuć i emocji przez wychowanków.

1 Ch. Taylor, *Etyka autentyczności*, tłum. A. Pawelec, wyd. Znak, Kraków 2002, s. 30.

2 Por. tamże.

3.3. NAUCZANIE PSYCHOLOGICZNE

Człowiek autentyczny to osoba godna zaufania. Nie zmienia poglądów w zależności od sytuacji. Jest uczciwy, empatyczny i bezwarunkowo akceptuje ludzi. Autentyczność stanowi w życiu każdego człowieka podstawę dobrego i szczęśliwego życia. Wymaga znalezienia w człowieku odwagi, aby pozostać szczerym wobec samego siebie i innych. Osoba o postawie autentycznej bierze odpowiedzialność za własne decyzje. Żyje zgodnie z własnymi przekonaniem i wartościami.

W życiu współczesnej młodzieży bycie autentycznym odgrywa istotną rolę. Młody człowiek uczy się postrzegania swojego życia jako zgodnego ze swoimi wartościami i przekonaniem – życia wiarygodnego, prawdziwego, np. akceptuje siebie i innych, angażuje się w swoje pasje, ma w sobie szczerą ciekawość w zakresie danej dziedziny, wystrzega się kłamstwa. „Ludzie autentyczni są bardziej spójni w swoim życiu, realistyczni i przewidujący – znają swoje możliwości, strony silne i słabe, dlatego potrafią stawiać czoło przeciwnościom i traumie, zachowują równowagę w zaspokajaniu swoich potrzeb i skupiają się na tym, co w ich życiu naprawdę ma znaczenie. Paradoksalnie, trauma, utrata zdrowia lub pracy, otarcie się o śmierć, dokonanie złego wyboru i rozmaite nieszczęścia wzmagają wolność i tęsknotę za autentycznością: aby żyć swobodnie, móc poszukiwać i robić to, co pierwszorzędnie ważne. W psychologii nazywa się to posttraumatycznym rozwojem”³.

Porównując siebie do innych, bez trudu możemy zauważyć, że różnimy się wyglądem, pochodzeniem, językiem, sposobem mowy. Inaczej myślimy, inaczej reagujemy na zdarzenia, mamy inny charakter, poglądy. Wszystko to powoduje, że każdy człowiek jest jedyny, oryginalny, niepowtarzalny i wyjątkowy.

IV. NAUCZANIE RELIGIJNE

4.1. TEOLOG

Człowiek stworzony przez Boga jest niepowtarzalny. O wyjątkowości człowieka mówi fragment Starego Testamentu, opisujący stworzenie świata. Bóg stwarza człowieka na swój obraz i podobieństwo. Jednak każda jednostka zachowuje swoją odmienność, odrębność i wyjątkowość.

Budowanie relacji z Bogiem powinno opierać się na autentyczności. W modlitwie ta więź powinna być prawdziwa i otwarta. Takiej relacji Bóg oczekuje od człowieka. Tylko w takiej wspólnotcie może budować się i ugruntowywać wiara.

3 M. Hass, *Niezniszczalni. Rozwój po traumie*, tłum. L. Białek, wyd. Charaktery, Kielce 2017, s. 14.

4.2. NAUCZANIE PAPIESKIE

” Słowa mogą czasem wyrażać prawdę w sposób dla niej samej poniżający. Może się zdarzyć, że człowiek mówi jakąś prawdę po to, żeby uzasadnić swoje kłamstwo. Wielki zamęt wprowadza człowiek w nasz ludzki świat, jeśli prawdę próbuje oddać na służbę kłamstwa. Wielu ludziom trudniej wtedy rozpoznać, że ten świat jest Boży.

Prawda zostaje poniżona także wówczas, gdy nie ma w niej miłości do niej samej i do człowieka.

W ogóle nie da się zachować ósmego przykazania – przynajmniej w wymiarze społecznym – jeśli brakować będzie życzliwości, wzajemnego zaufania i szacunku wobec tych wszystkich odmienności, które ubogacają nasze życie społeczne.

↑ Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św.*, Olsztyn, 6.06.1991, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, red. J. Poniewierski, wyd. Znak, Kraków 2012, s. 668.

” Święci i mistrzowie życia duchowego mówią nam, że wielce przydatne, a wręcz niezbędne jako pomoc w pogłębianiu autentyczności naszego życia jest robienie codziennie rachunku sumienia.

↑ Franciszek, *Spotkanie z seminarzystami, nowicjuszami i nowicjuskami. Wiarygodni i konsekwentni*, 6.07.2013, w: *Co Franciszek myśli o...?*, wybór i oprac. K. Pytlarz, Wydawnictwo WAM, Kraków 2014, s. 138.

” Życia we właściwym znaczeniu nie mamy dla siebie ani wyłącznie z samych siebie: jest ono relacją. Życie w swojej pełni jest relacją z Tym, który jest źródłem życia. Jeśli pozostajemy w relacji z Tym, który nie umiera, który sam jest Życiem i Miłością, wówczas mamy życie. Wówczas „żyjemy”.

↑ SpS 27.

4.3. PISMO ŚWIĘTE

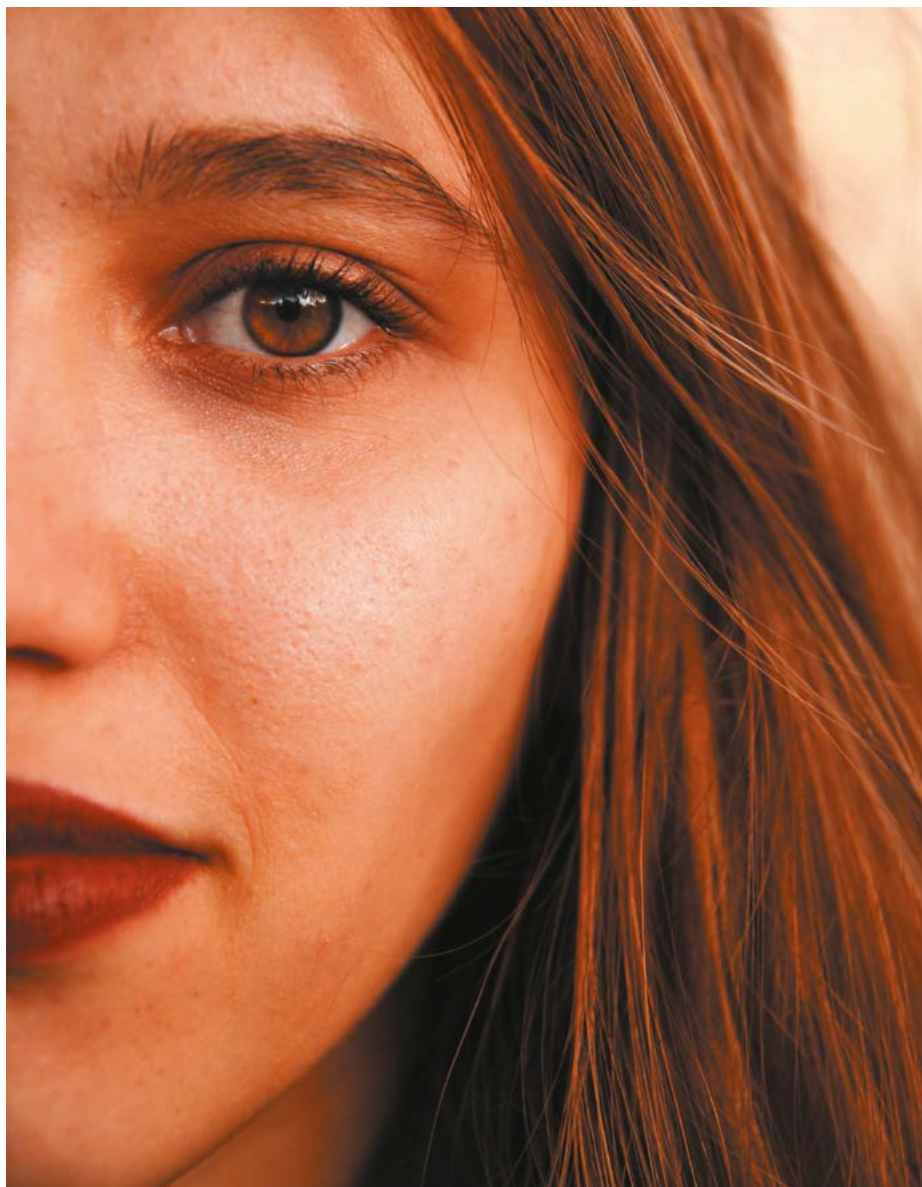
” To wam oznajmiamy, co było od początku, cośmy usłyszeli o Słowie życia, co ujrzeliśmy własnymi oczami, na co patrzyliśmy i czego dotykały nasze ręce – bo życie objawiło się: myśmy je widzieli, o nim zaświadczyliśmy i oznajmiamy wam życie wieczne, które było w Ojcu, a nam zostało objawione – cośmy ujrzeli i usłyszeli, oznajmiamy także wam, abyście i wy mieli współuczestnictwo z nami. A mieć z nami współuczestnictwo, znaczy: mieć je z Ojcem i z Jego Synem, Jezusem Chrystusem.

↑ 1 J 1,1-3.

4.4. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

” Ci, którzy umierają w łasce i przyjaźni z Bogiem oraz są doskonale oczyszczeni, żyją na zawsze z Chrystusem. Są na zawsze podobni do Boga, ponieważ widzą Go „takim, jakim jest” (1 J 3, 2), twarzą w twarz (1 Kor 13, 12).

↑ KKK 1023.

V. LITERATURA

- Benedykt XVI, *Encyklika Spe salvi*, Wydawnictwo M, Kraków 2007.
- Czapiński J., *Psychologia pozytywna. Nauka o szczęściu, zdrowiu, sile i cnotach człowieka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2021.
- Franciszek, *Spotkanie z seminarzystami, nowicjuszami i nowicjuzkami. Wiarygodni i konsekwentni*, 6.07.2013, w: *Co Franciszek myśli o...?*, wybór i oprac. K. Pytlarz, Wydawnictwo WAM, Kraków 2014, s. 138.
- Harris J.R., *Każdy inny. O naturze ludzi i niepowtarzalności człowieka*, tłum. A. Nowak, wyd. Smak Słowa, Sopot 2010.
- Hass M., *Niezniszczalni. Rozwój po traumie*, tłum. L. Białek, wyd. Charaktery, Kielce 2017.
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św.*, Olsztyn, 6.06.1991, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, red. J. Poniewierski, wyd. Znak, Kraków 2012, s. 665–673.
- Joseph S., *Autentyczność. Jak być sobą i dlaczego jest to ważne*, tłum. A. Jacewicz, Dom Wydawniczy Rebis, Warszawa 2017.
- Stachura E., *Życie to nie teatr*, w: M. Chmiel, R. Pruszczyński, A. Równy, *Ponad słowami. Podręcznik do języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony, klasa 3*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2020, s. 97–98.
- Taylor Ch., *Etyka autentyczności*, tłum. A. Pawelec, wyd. Znak, Kraków 2002.
- Zimbardo P.G., Gerring R.J., *Psychologia i życie*, tłum. J. Radzicki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2016.